

శ్రీ గోవింద ద్వాదశీదిగ్విజయం

ఇది

పెద్దాపురం కాపురస్తులు కార్తీకూరి శ్రీమద్భక్తాచార్యుల
కవిగారిచే రచించబడినది.

నకల నిద్య ద్భృందముచే పరిరక్షించబడి అంబాజీ
పేట కాపురస్తులుగు మ॥ రా॥ శ్రీ॥ అద్దేపల్లి
శ్రీమయ్యగారి దగ్గిరవసయ్యుముతో,

కా కి నా డ

కొలను రామకృష్ణయ్యగారి మనోరంజనీ ముద్రాంతము
చందమామిడి గణకపీఠాధిపాచార్యవర్య
శిష్యుల దంబుచే జగదుపకారంబగునటుల
ప్రతి ప్రింపబడినది.

మొదటికూర్పు పుటలు ౪౦౦ మాత్రం.

1915 సం॥

ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ್. ಪ. ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯನವರು. ಕೆ

సీత	సంక్తి	తప్ప	బొప్ప
11	13	వా' రెలధ	వా' రె2ధ
11	15	స్తుదుల్లభ:	స్తుదుల్లభ
11	15	ర్వల్లభే	ద్వల్లభే
11	15	రాజన	రాజస్త్రి
12	4	సె గిర	స్థె 2గిర
12	11	వంయున్దు	వంయున్ద్రె
13	9	పుష్పక్షే	పుష్పక్షే =
13	12	పుష్పక్షే	పుష్పక్షే =
..	12	ద్వాదశీ	ద్వాదశీ
13	15	ద్వాదశీ	ద్వాదశీ
14	10	సమక్షు	సమక్షు
15	4	వైవీత్త	వైవిత్త
16	5	భిర	భిర
16	5	సకల పండిత	సకల గణిత
16	14	మధ్యస్థానం	మధ్యస్థానం

శ్రేణి	పంక్తి	తెన్న	వొన్న
23	8	పెద్ద	పెద్ద
23	14	శోక	శోక
25	13	మాముమ్మ	మాముమ్మ
27	2	పత్రికజడివి	పత్రికం జడివి
28	7	నును	నున్ను
28	8	నన్ను	నన్ను
29	6	దూరము	దూరము
31	7	వంతా	వాంతా
31	10-11	చున్నా-మార్ద	చున్నా-మార్దన
31	13	సిద్ధాంతి	సిద్ధాంత
32	4	జగధీ	జగదధి
32	8	ఏది	ఎది
32	8	మహా	మహి
32	9	బేది	బెది
32	10	బేది	బెది

చినను బోధపడక మేకపోతు గాంభీర్యమునుఁ జూప నెంచిరో? లేక విమర్శింప నవసరములేదని తలంచిరో? కాని మెట్టుకీ నీరులభ్య మహాపుణ్యకాలమును గంగ లోఁగల్పి పావమును మూటగట్టకొనిరి. తక్కినవారు పప్పులో కాలువైచినను శ్రీ॥ మ॥ రా॥ రా॥ శ్రీరాజా లంకితం వెంకటబద్ధా రావు బహద్దరువారి సంస్తానపం దితులగు శ్రీమాన్ యచ్ఛాన్ తిరుమలై కాండూరి తాండవకృష్ణమూచార్య దైవజ్ఞ చక్రవర్తులనలుమి నహా కన్యాదానమున్నట్లు ప్రసిద్ధముగానున్న గురు యోగమును దెలిసిగొనక, గురుమాత్రయోగ వికల ముగాఁ దమ పంచాంగమందు స్థాటముగా వ్రాసిరి. జగత్ప్రసిద్ధ దైవజ్ఞసోదర సింహంబులగు శ్రీమత్పిడ పర్తివారుగూడఁ గొకముమిద సీతకన్నువైచిరి. "మ హాగజాఁ పలాయంతే వశకానాతుకా గతిః" య న్నట్లు తక్కిన పంచాంగముల పంగతియేల? ఆహా? చూచితరా? కాలమహిమ? యెట్లు మారిపోయిన

దో! దో! పశుకారార్థమై పుట్టిన సాక్షాద్భగవత్వయా
 పులగు సిద్ధాంతులే మంచి చెడ్డలఁ జెప్పకపోయినఁ బా
 మరలోకమునకుఁ గదియేమి? ముందర మనరెంచువేల
 పంచాంగముల నెనఁకి ఓట్టిత్తుమా! యెప్పుడు సంవ
 త్సరాదివచ్చునా? మామూళ్లునెప్పుడు వసూలుచే
 యుదుమా? యను నాందోళనంబుతో గణితములగు
 ణించ వరియైవలిఁగులు పంచాంగములలో నెక్కునా?
 పంచాంగమన ఎట్టి పశుకాకితముల దంబాచార మెకా
 బోలు. చివరకు జ్యోతిషముమామూళ్ళకున్నా, కవి
 త్వముకరినొకరు ఓట్టిపోసికొనాటకున్ను, చదువులు
 కులభ్రాతృత్వమునకున్ను, హేతుబృహత్సములైనవి. గత
 జలసేతుబంధన మేటికిఁగాని ప్రస్తుతివిషయమై చర్చిం
 తము. కట్టగట్టి సిద్ధాంతమండలంబెల్ల నూరికొని, యీ
 మహాపుణ్యకాలమునుఁ జెప్పకపోయినను దయాను
 యుండగు నీశ్వరుండెవ్వరి హృదయంబులలోనైన బొ
 రబడి చెప్పింపకుండునా? యను నహృకమనకుఁ దా

రాజముగా నువ్వీసిద్ధ బహుళి బాల పూర్ణయ్య
దైవజ్ఞశిరోమణుల ప్రియశిష్యులై రాజవీరులాయా
కా నునిఖండమహాగ్రహరనివాసులై శ్రీరామ శ్రీమ
న్యం మహాలక్ష్మమ్మ రాజ్ఞీవారి సంస్థానవంశీయులై॥

శ్లో॥ జ్యోతిశ్శాస్త్రమహాదధిం స్వధిషణామధే
న నిర్మంధ్యయై తచ్చిహంతమహావబోధ జనితానం
దామృతా స్వాదనాత్ వాసిష్ఠం సమదీపదీపయన్ని
హ జగద్రీపాఖ్యయావ్యాఖ్యయా మైరిష్టోబహురక్షి
ణ క్రతురిహమతామరాం స్తర్పయన్॥ శ్లో॥ జ్యో
ష్టామాదికిర్మవ్రజణతమ మతిర్బహ్వివిద్యాప్రసంగ
ప్రప్త క్షేప్రోష్టాపవిద్యామృతరసలహరీపానవీనాంతరంగ
సాహిత్యాద్యానపద్యా లఘుతరసుమహాకావ్య చా
తుర్యవిద్యా పద్యాపాండిత్య శౌంధోహరితసునికులై
సోమయాజీచకాస్థి అని కేవలము స్వభావోక్తిగా వ
ర్ణింపబడిన విదితయశులగు బ్రహ్మశ్రీ శ్రీమచ్చీమల
పాటి ముడిదయ్యసిద్ధాంతి సోమయాజులవారు మనము

దృష్టవశేంబున దమ సమాజీచనంజత్సర పంచాంగ
మందు పరిపూర్ణముగా విమర్శించి, కేవల మామూప్తి
కఫలానుసారమఁ దప్పకుండ, మఖ్యతర, మఖ్యకల్ప,
అను కల్పములు మూషవిధిని లఘుగా నీమహాపుణ్యకా
లము కలుగునని పదనాలుగునుతముల ననునరించి
శాస్త్రనిదర్శనముగా దైవజ్ఞులెల్లరుం దలయుచునట్లు
వ్రాసి, లోకులనెల్లఁ దలంపజేసిరి. వీరిశిష్యులలోఁ బే
రూరుగ్రామ కాపురస్తులు బ్రహ్మశ్రీ సేమాని వెం
కటకమణయ్య సిద్ధాంతిగారు కల్పత్రయభేదముతో
వ్రాసిరి. తమతమ పంచాంగములలో వీరిట్లుచ్రొకటిం
చి నుమారు 12 మాసములైననుఁ దక్కినసిద్ధాంత
లెదుర్కొని, యిట్లు వ్రాముటకుఁ గారణంబేలయని
కొని, యపందర్శనునికాని, పరిపూర్ణయోగములు ప
ట్టలేదనికాని, విమర్శించుట తప్పనికాని, పత్రికాముఖ
ములైన వెల్లడింపకఁ బెల్లముగొట్టిన చాలవలెనూర
కుండి, కించజాలయెదుట సారకాయలగోయుచు యిట్లు

వ్రాసినవారిని కాకినాడంతా యేకమై ముక్కు నేలబెట్టి
 వ్రాయకవిడిచిపెట్టెనుమా సమయమురానిండ్లని యు
 త్తరికుమారవండ్లలకు నన్నెట్లెందు బ్రహ్మశ్రీ బ్రహ్మ
 నంద, సీతారామయ్యగార్లు మొదలగు సిద్ధాంతరత్న
 ములు, లోకమంతయడిలించుచు సేయలభ్యమహాపుణ్య
 కాలమును, రిత్తబుచ్చటకుఁ దలంచఁగా సర్వవయా
 మయుండగు నీశ్వరుండూగుకొనక బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥
 సి॥ సో॥ వారిని శిష్యులతోఁ గార్యాంతరములఁగల్గి
 చి వంచాంకముల పట్టింట మూలముగాఁ గడచిననెల
 26 వ తేదీని రప్పింపగా ప్రాప్తియిటకు గడ్డం
 వెంకన్న బ్రదర్శు వాడచే నాహూయమానులై వా
 రి స్వగృహంబుననె నిలచిరి. కొన్ని దినములతరువా
 తఁ గొందఱు జ్యోతిష్కులుగూడా నిత్పటికఁ దయసే
 యుట తటస్థించఁగా వీరిని వారిని నొకచో గూర్చుం
 డబెట్టి గోవిందచావడశీ విషయమై నేనడుగగాఁ గోడ
 మీదఁ బిల్లిపాటముగా సమాధానముచెప్పి బ్రహ్మ

జన శిరోమణుల చెంతకరిగి :దునాలుగుమతములలో
నున్న ఋషిపోత్రములగు శ్లోకములను బోధించి,
యొప్పించుగా వారు సభజేయించుట కేర్పాటుసల్పి
యాహ్వానపత్రకలఁ బురిమెల్లెడలఁ బంపించిరి. లోకో
పకారార్థము శ్రీమదధిప సీమహానుభావులకుఁ గూడ
మహాఫలంబు సిద్ధించుగాతె? తదనంతరంబు 7-3-14
తేదిని 5 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకు కాకినాడ
లో శ్రీవేణుగోపాలస్వామివారి యాలయములో సక
ల దైవజ్ఞవిష్వజ్జన మహాసభయొకటి జరిగెను. “వివిధ
విరళాస్థూలాస్థారాః కలావినసజ్జనాః ” అని కాళిదా
సా క్రికి నిదర్శనము కనబడియెను.

శ్రీగోవిందద్వావతీ దైవజ్ఞవిష్వజ్జన మహాసభ.

5 గంటలు టుగునఁ గొట్టినతోడనే, వెనుదీ
యక కేవలము లోకోపకారార్థముగ చింతనతో, మొ

ట్టమొదట బ్రహ్మశ్రీ యః శాః గారున్న బ్ర॥ శ్రీ॥
 బ॥ రా॥ శా॥ గారున్న కా॥ బ్ర॥ శా॥ గారున్న
 మున్నగు విద్యద్విరోధములూ సభాభవనం బలంకరిం
 చిరి. వత్సమానమంపినతోడనే యాశబోయినఁ దీర్ఘ
 మెదురై నట్లుగా వలంచి బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥
 గారధికసంకోష పరీతస్వాంత్యలై శాంతరసం బుట్టివ
 మనెమ్మామున శ్రీశిస్యత్తులు ఘోషింపుచుండగా,
 గండబులకుండల తాండవంబులు చూపరనాకక్షింప,
 నిరువంకలంబ్రీయశిష్యులు బరాబరులు సేయుచు, గో
 దురా, నాచా ర్థావతారంబు పగిది సమ్మహాసభకుం
 జవి సన్మానముతో నాదరింపంబడి, నక్షత్రిగణంబున
 విదియచుదురుభంగి సభ నలంకరిందిరి. కించనైవజ్ఞు
 గుండెలలో పెద్ద చాపరాళ్లువడిచవి. నాస్థికులకు గు
 డగుడశబ్దంబు లుద్భవించిచివి. పత్రికలందినను, భీతిచే
 సభకు రానిసిద్ధాంతము రోడ్డుమీదఁ బచాయుఁ సేయు

చు నెవరువారన మారుచేర్లు చెప్పకొనుటకుఁ దొడం
గిరి. ఆవిఁతయట్లుండగా, బ్రహ్మశ్రీ య॥ బా॥ గారు,
బ్రహ్మశ్రీ కా॥ బ్ర॥ గారు మొదలగువారు పూర్వ
ము విజయనగర మహాసంస్థాన వండితులగు బ్రహ్మశ్రీ
పిడపతిఁ దక్షిణమూర్తిఁ సాస్త్రిగారు రచించిన థా
త, యీశ్వర వంశాంగంబులుదెప్పించి నైవజ్ఞశింహు
లగు, శ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గారినిఁలు వశ్యించిరి.

“ అయ్యా ! పూర్వమీ దేశమంతయు నాచ
రించిన థాత నంవత్సరములో నీద్యాదశీమహాపుణ్య
కాల మెట్లుసిద్ధించినది ?

“ ఘోలునకుద్ధివాదశీ, ఆదివారము, పుష్యన
క్షత్రము, తిథ్యంతమందు శోభననామయోగము అనే
విఘడియలు కలిగియుండుటచేతనున్న, కుంభసూర్య
భకుద్గురు లంకుటచేతనున్న, మిఠురడిగిన పుణ్యకాల
ము తటస్థించినది. ”

“ ఈ ప్రమాదీచలో నన్ని యోగములు కలిగినవి ?

“ స్వామిశుద్ధ యేకాదశీ, ఆదివారము, ౨౭ ఘ ౩౦ విఘడియలు గడచినది మొదలు రాత్రి ఘ ౩౦-౩౦ వరకు మందమాత్ర యోగ వికలముగా నన్ని యోగములు సిద్ధించినవి. పిమ్మట ౫౬ ఘడియలవరకు ననగా (౫౬ ఘడియలు) శోభన యోగము లేక మిగిలిన ౮ యోగములు సిద్ధించినవి. అది మొదలు మరుచటిదినము వగలు ౧౨ ఘడియలవరకు బవకరణము లేక మిగిలిన ౭ యోగములు తటస్థించినవి.

వ్రతచంద్రికాయాః శ్లో॥ కోదండశైవరాచార్యైః
కుంభాభిషేచనాకరైః । పుష్పక్షైః శోభనయోగైః పాల్కు
న్యాం శుక్లపక్షైః । భానువారాభిషేచనామద్వాదశీ
బవనం యతా । శోవిందదాదశీనామ పుణ్యయోగ
స్తునుర్భాగః । జగర్వల్లభః । కుంభాభిషేచనాకరైః రాత్ర
కరణైః శుక్లపక్షైః । ద్వాదశీశుక్లపక్షస్య జీవేధనుషినం

యుతె । పుష్కరక్షేత్రవివారచయోగే శోభనవంజ్ఞ
 కే । మహాపాతకసంఘఘ్ని గోవిందద్వాదశీస్మృతా ॥
 ౨॥ గారుడపురాణే । కుంభస్థైభాస్కరై రాజస్మకర
 సంగిరస్యపి । ద్వాదశీ శుక్లపక్షస్య పుష్కరక్షేత్ర జా
 యతేయది । తిథిరేమానుహాపుణ్యా బ్రహ్మణావర్జితా
 తా । గోవిందద్వాదశీనాను మహాపాతకనాశినీ ॥ ౩॥
 నిర్ణయసిః ధౌ ॥ ఘల్గునస్యామలవత్ కుంభస్థైవినసాధి
 పె । జీవేధనుషవామందే మకరైరవివాసరై । పుష్కర
 త్తత్రోసంయుక్తై గోవిందద్వాదశీస్మృతా ॥ ౪॥ సిద్ధాంత
 సరిత్యం ॥ కుంభేవ ఘల్గునస్యామకరైశ్చైవైశ్చ
 రై । జీవేధనుషపంయుక్తు ద్వాదశీశుక్లపక్షకై । పుష్క
 రక్షేత్ర యదిదంపూర్ణై భానువారణసంయుతై । గోవి
 దద్వాదశీనాను మహాపాతకనాశినీ ॥ ౫॥ జగద్వల్లభే
 వినాపుష్కరక్షేత్రయోగింవా గోవిందద్వాదశీశుభా ।
 దద్వాదైవిష్టుసాయజ్యం తైత్తిరీశ్రీపురుషోత్తమ ॥
 కాలచంద్రీకాయాః ॥ ఘల్గునస్యసిరైవత్ కుంభస్థై

వసాదిపె । జీవేధనుషేవామందె మకరె రవివాసరె ।
 పుష్పక్షేయదిశంపూర్ణె గోవిందద్వాదశీస్మృతా॥౬॥
 కల్పనల్ల్యానుష్యేవమేవోక్త ॥ యథా॥ ఛానునన్యా
 మలెంక్షే కుంభస్థేచదివసాదిపె । జీవేధనుషేవామందె
 మకరె రవివాసరె । పుష్పక్షేత్రోసంయుక్తె గోవింద
 ద్వాదశీస్మృతా॥ ౭॥ దైవజ్ఞవిలాసె కావచంద్రోకోక్త
 నచనమివోక్తం॥౮॥ భవిష్యత్తరపురాణె ప్యేవము
 క్తం॥౯॥ బ్రహ్మపురాణే కుంభస్థేభాస్కరేచాపె
 మకరేవాంగిరాశ్శివీ॥ ద్వాదశీశుక్లపక్షస్య పుష్పక్షే
 జాయతేయది । గోవిందద్వాదశీనామ మహాపాతకనా
 శనీ॥౧౦॥ బ్రహ్మపురాణే కుంభస్థేభాస్కరే రాజన్మ
 కింభౌతనైశ్చరె । ద్వాదశీశుక్లపక్షస్య పుష్పక్షేయది
 జాయతే । తిథిరేవా మహాపుర్యా బహ్మణాపకీర్తితా॥
 గోవిందద్వాదశీనామ మహాపాతకనాశనీ॥ ౧౧॥ వ్రత
 మహార్గవే॥ పుష్పక్షేద్వాదశీయుక్తె కుంభస్థేచది
 వాకరె । మహాపుణ్యతమికారేపూజ్యా బ్రహ్మహరీ

శ్వరాః । గోవిందద్వాదశీం పాప్ర్యమేవ్రతంసాచర
తతే । ఆత్మంతమఃఖనో భూత్వా సంసారేషు పతంతి
తే ॥ ౧౨ ॥ స్కందపురాణే । ఫాల్గునస్యసీతిపత్యై కుంభ
స్థేచదివాకరే । పుష్యత్యై యదినంయుక్తై గోవింద
ద్వాదశీస్మృతా ॥ ౧౩ ॥ విష్ణుశర్మోత్తరే ॥ ఫాల్గునామ
లపక్షస్య పుష్యత్యై ద్వాదశీయది । గోవిందద్వాదశీ
నామ మహాపాతకనాశినీ ॥ ౧౪ ॥ బ్రహ్మపురాణే । గో
విందద్వాదశీనామ మహాపాతకనాశినీ । తస్యాం మ
హాదధిస్తానం దృష్ట్వాతుపురుషోత్తమం । యత్ఫలం
పాప్ర్యతేనమక్చ్యునుష్ఠావహితోపవస । శతసంవత్స
రం గంగాస్తానపుణ్య మవాప్నుయాదితి ॥

అని ఋషిప్రశ్నోక్తముల జదువుచు ప్రమా
ణములుఁ గనపరుచుచుండు రవకందాయములో నుట్టి
పక్షివల్లెచ్చటినుండియో ? వయ్యాకరులుగను బ్రహ్మ
శ్రీ కురి వేరయ్యకాశ్రీగారున్న, శతావధాని బ్ర
హ్మశ్రీ దివాకర్ల తిరువకాశ్రీగారున్ను విచ్చేసి, జ

ఈ గురువును పర్యవేక్షించుట విని “ మీరు చెప్పిన రాత్రి
గల్గిన పుణ్య కాలమునకు విశేష యోగములున్నను
రాత్రి సముద్రస్నానము జేయవచ్చునా ?

“ వైవీ త్తకములగు చంద్రగ్రహణాది కర్మము
లయందు విధిగా నిర్ణయింపబడిన సమస్తస్నానములు
ల నాచరింపుచుండిరో ? యటువలెనై నైతికముగు
నీయలభ్యయోగ మహాపుణ్య కాలమునకుం గూడ స
ముద్రస్నానము జేయుటకు పంచమముందును ?
అని యనేక ప్రమాణములతోగూడిన ప్రత్యుత్తరం
బులిచ్చినతరువాత నొకరి మొగంబులోకరు చూచు
గొనుచు గొందరు పండితులు తలలు వంచిరి. కొంద
రువలె బంగారమయ్యెను. కొందరిమాట వరాల
మూటయయ్యెను. కొందరు నా స్త్రీకులు కూడదనియు
కొందరా స్త్రీకులు నిజమెయ్యనియు, వితండ్లవాడముల
కుం దొడంగిరి. వాడంబులు ముదిరినవి. చినుకు చిను
కు గాలివానయయ్యెను. రోపంబులువచ్చెను. మొ

గములు జేవరించుటకు సిద్ధమైనవి సభయంతయు
 నానాగంగ్గోలుగా నొకరి మాటయొకరికి వినబడకుండ
 నిరాధార తర్కమునకులొనై కేకలు పెడబొబ్బలు
 పెల్లుమీరుచుండు మంచితరుణంబునందు, శ్లో॥ అక్క
 టగంభిరవచః పరిపూర్ణం । సకలపండిత పరిపూర్ణం పి
 డపతిః బాలపూర్ణం । కలయెః జ్యోతిఃకలా మపరిపూ
 ర్ణం॥ అని తమ సంపూర్ణగురుభక్తి తేటపడ, శిష్యుల
 గు బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గారు వర్ణించిన స్వ
 భావోక్తికిం దార్కాణముగా సాక్షాచ్ఛ్రీగోవిందుని
 యవతారమా? లేక వేదన్యాసుని పరమావమా
 నానుపసిద్ధులగు బ్రహ్మశ్రీ పిడపతిః చిరపూర్ణయ్య
 దైవజ్ఞచక్రిపతిః కాకతాళియంబుగ నత్కటికేగుడెం
 చినతోడనే సభాకల్లోల మకంగను. సభికులందగు
 వారిని, సభామధ్యస్థానంబునకుం దెచ్చి బహువిధము
 లు గారవించి, పెక్కురీతుల నుతించుచు నిట్లుడిగిరి.

“ సుహృత్మా! అలభ్యయోగమను నీగోవింద

ద్వాదశీ పుణ్యకాలమును మీరు పూరితగా సంగీకరించక విడిచిపెట్టినట్లున్నది. తమ శిష్యులగు చీ! మ! సి! సా! గారు ఋషిపూర్వ క్షోకములచే సిద్ధాంతకరించి జానెడుమూరెను పొడుగునఁ బ్రతీకం బ్రచురించిరి. కారణము వినగోరుచున్నాము. తెలుపఁ బ్రార్థింతులు " అని యడుగఁగా అంతట దైవజ్ఞసింహంబు తన పక్షావరాక్రమంబునకుఁ గించజ్ఞమృగంబులెల్ల ధినినాండఁగా బాహుస్సాలవం బొనర్చుచు, నాలయంబెల్ల నిజగంభీర వాగ్దర్శివంబులఁ బ్రతిధ్వనిలీయ, నిట్లుని ప్రత్యుత్తరమిచ్చె.

" పూర్వమును బహుగ్రంథంబులఁ బరిశీలించి, శార్వరి, శుభకృత్, శోభకృద్వత్సరంబులలో వచ్చిన గోవిందద్వాదశిని యుక్తియుక్తముగా నాపంచాంగంబున వ్రాసియున్నాను. కాని పామరలోకమగుటచే నెవ్వగు నాచరింపని హేతువుచేత నిష్పండిత్యా యప్రసిద్ధ పుణ్యకాలము తటస్థించినను లోకమూచ

తిక్కా సిద్ధించలేదని కారణముచేతన, వారి పంచాంగమందు వ్రాసి యుండనట్లు స్పష్టమగుటచే నీయోగము సిద్ధింపలేదనియె నాయభిప్రాయమును వీకులాట పంచాంగమునువిప్పగా బ్రహ్మశ్రీ కా॥ బ్ర॥ శాస్త్రీగారు లేచి వారు స్వయముగా సభకు విచ్చేసి, పంచాంగమందు వ్రాయకపోవుటకు కారణముఁ దెలియపరుచుచు నీయోగము సిద్ధించినదని వాడిదివరగా దెల్పినప్పుడు మనము వేరె యభిప్రాయపడుట మంచిది కాదని తెలివిట్టి కూర్చొనిరి. ఆపైని బ్రహ్మశ్రీ ది॥ తి॥ శాస్త్రీగారు లేచి కొన్ని యక్షులు బ్రహ్మశ్రీ కా॥ బ్ర॥ శాస్త్రీగారు లేచి కొన్ని యక్షులను బమ్మకొనఁ గడుపుటఁ జేరబట్టుకుని నవ్వు నభ్యులండును పరస్పరవాక్య సమ్మోహనాస్త్రములు మైమరుపజేయుచుఁ జెమత్కారోక్తి, సరిసాక్షి, బహుళోక్తి, యత్యుక్తి, ఛలోక్తి, యుం దేటఁబడ నాపండితశూరు లిద్దరుఁ గొంతవరకు వినోదకోదలు నల్పిరి. తద్దిన ప్రసంగము

ల వర్ణించుటకు నాకలంబునకే గాక దేనికైన నలవి
 కాదనియె నాతాత్పర్యము. ఇట్లుచండిత శాస్త్రాలంబు
 లు పరస్పర భేదరాత్నహాసంబులతో బొబ్బరిల్ల నాల
 యంబె గాకఁ బట్టణంబులెత్తు ఘోరీల్లె. సభయందు
 న్న నూతన సిద్ధాంతబట్టుచుకు నట్లుడికి, కుత్తుకలలోఁ
 బచ్చివెలగ కాయ లడ్డుపడినట్లేమునుం జెన్న నేరకఁ జి
 త్తముగాఁ జిత్తములై చిత్తములకీతి నుండిరి. సభకు
 రాక నక్కడక్కడ నెలది నొంగితొంగిచూచు సిద్ధాం
 తులుదాంతరయః బున నానింపిరవాక్య శరాఘాతం
 బుల నేమిఁ గొంపములుగునోయని పిక్కబలము
 జూపెట్టిరి. తరువాత బ్రహ్మశ్రీ కా॥ బ్ర॥ శాస్త్రి
 గారు సభవారి వైపున లేచి “ పెద్దల విషయములో
 మనమేవిధమైన యవచారమునుఁ జేయగూడదనియు
 బ్రహ్మశ్రీ పి॥ చి॥ పూ॥ సిద్ధాంతిగారు సభామధ్యం
 బున లేచి యీపుణ్యకాలము యదార్థముగా సిద్ధించి

నదనియుఁ బెక్కు సాగుల చెప్పిననుఁ బెడఁ చెవింబెట్టి పర
స్పరమిట్లు వాదమాడికొనుచుఁ గాలము రిత్తబుచ్చు
ట గూడదని శైలవీరుగా బ్రహ్మశ్రీ ది॥ తి॥ శాస్త్రి
గారు లేచి యిదివరలో వారు పంచాంగమందు వా
యకపోవుటచేతను యాసభయం దిప్పుడున్నదని చె
ప్పటచేతను భయమంది చెప్పినట్లుగాఁ దలంచి యట్లం
టనిఁగాని, వారు యదార్థహృదయముతో నీపుణ్యకా
లము కలదని చెప్పినచో నాకును సమ్మతమేయనుట
విని బ్రహ్మశ్రీ పి॥ చి॥ పూ॥ సిద్ధాంతిచక్రవర్తి లేచి
సభ యంతయు, నెవ్వెరపడి తెప్పవొల్పక, నిశ్శబ్దము
గా దన్నవలొఁగించుచుండ, నిరంకుశ, నిశ్చయ, నిరా
ఘట, వచః పాటవంబు తేటపడ ముద్దులు మూటగ
ట్టినట్లు గంభీరముగా “ నాకేవిధమైన భయమును లే
దు. సోమవార ముదయమందే పుణ్యకాలముఁ జేసికొ
నుటకు యదార్థముగా నా సమ్మతమేయని కంఠోక్తి
గా శలవిచ్చిరి” అప్పుడు సభ యంతయుఁ గరతాళ

ధ్వనులతో భోతు కలుగఁగాఁ జూచి యూరుఁగొనక
 బ్రహ్మశ్రీ ది॥ తి॥ శాస్త్రీగారు లేచి “ ఏఋషిసమృత
 మై యాయోగము సిద్ధించినదో లేక పూర్తిగా లే
 కుండా పోయినదో నిశ్చయపరచి ప్రమాణములు
 చూపింపుడని బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గారిని,
 బ్రశ్నించిరి. బ్రహ్మశ్రీ పుణ్యమా మహేశ్వరశాస్త్రీ
 గారిచే బరిష్కరింపఁబడిన పత్రికలఁ బదిమందియుఁ
 బుచ్చుకొనిరి. బ్రహ్మశ్రీ పెద్దు దక్షిణమూర్తిశా
 స్త్రిగారు రచించిన పూర్వపు గోవిందద్వాదశీవిష
 యమైన ధర్మశాస్త్రముగల ఈశ్వరసంవత్సర పంచాం
 గమును బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గారు స్వీకరించి
 యందు ప్రమాణవచనములనుఁ జూపించును గారు
 దాది మహాపురాణములయందుఁ జెప్పియుండుటంబట్టి
 యాయోగము తటస్థించినదని ఋషిప్రొక్త శోకవర్షం
 బు గురిపించగా నభ్యులంద రేకగ్రీవముగా నంగీకరించి
 యీ గోవిందద్వాదశీ పుణ్యకాలము సిద్ధించినదని సి

ద్ధాంతీకరించిరి. లోకమునకు దెలియగలండులకై యీ
క్రింది తీర్మానపత్రాికనుఁ బ్రకటించిరి.

శ్రీ గోవింద ద్వావశీ తీర్మానము.

“ నేటిసాయంకాలము జరిగిన సభలో వైశ్య
శిరోమణులగు బ్రహ్మశ్రీ పినపతి చినపూర్ణయ్య సి
ద్ధాంతిగారు బ్రహ్మశ్రీ చినులపాటి మండయ్యసిద్ధాంతి
సోమయాజిగారు, బ్రహ్మశ్రీ దివాకర్ల తిరుపతిశాస్త్రి
శతావధానిగారు, బ్రహ్మశ్రీ పేరి పేరయ్యశాస్త్రిగా
రు, మున్నగు విద్వజ్ఞుల మహాజనులీ ఘట్టిన శు ౧౨
సోమవారమున గరుడపురాగాది గ్రంథరీతిచే గోవింద
ద్వాదశీ మహాపుణ్యకాలమును సలభ్యయోగము లెట
స్థించినదని సిద్ధాంతీకరించిరి. కాబట్టి యీ స్త్రీకమహాజ
నులందరు సోమవార ముదయమున గోవిందద్వాదశీఁ

జేసికొందురుగాక.

ఇట్లు సభాపతులు

కాకినాడ { మొలనరపు వెంకటశాస్త్రి అనియున్నది
యనమండ్ర) బాపన్న అనియున్నది
ది-3-14 { బలిజప్పల్లి రామమూర్తి శాస్త్రి అనియున్నది
కాశీభట్ట బ్రహ్మయ్య అనియున్నది.

తదనంతరంబు బ్రహ్మశ్రీ పి. చి. పూ. సిద్ధాంత
తిగారు మొదలగువారు సభ నెడలిపోయిరి. సభ ము
గించి వచ్చునపుడు మహాపుణ్యమూర్తులగు బ్రహ్మశ్రీ
చే. ను. సి. సా. గారితోమోదముతో విషయపూర్వక
ముగా నిట్లు శైలివిచ్చిరి. “ అస్తికమహాజనులారా !
నేను బహుశ్రమపడి యనేక గ్రంథములుఁ బరిశీలించి
కేవల మామూఁపైకాపేక్షతో నీయలభ్య మహాపుణ్య
కాలమును నా పంచాంగమందు జేర్పరచి వ్రాసినందు
లకు మీయావస్థుండి విద్వన్మహాజనులందఱ రీపట్నంబు
న సభ చేసి యీ పుణ్యకాలమును స్థిరపరచి మహామ

హు లందరచే నాచరింపఁ జేయుచున్న నీ విద్వంసగ్ర
 ణ్యులకెల్ల సనేక వందసంబు లర్పించుచున్నానని మృ
 దుమధురోస్తులతో నుపన్యసింపగా బ్రహ్మశ్రీ య॥
 బా॥ గాదు లేచి ॥ సిద్ధాంతులుపేక్షచే నునేక్షింపబడి
 న నీ యలభ్య గోవిందద్వాదశీ పుణ్యకాలమును పం
 చాంగమునంగు వ్రాసి యస్మదాచులందరికె గాక యో
 కమునకెల్ల నీ మహాపుణ్యమును సంభవించజేసినవారగు
 టవల్లఁ దమకనేక వందసంబు లర్పించుచున్నానని చె
 ప్పిరి. ఒకపెట్టున సభవారింవఁకుఁ దమ వాక్యవసూనం
 బుల శ్రీమచ్చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గానినిఁ బూజించి సభ
 ముగించిరి. బ్రహ్మశ్రీ బ॥ గా॥ శాస్త్రిగారు మున్నగు
 భక్తశ్రీమణులత్యంతానందముతో భజగోవిందముల
 బాడుచు గోవిందభజన సేయఁచుఁ దమయింద్లకు విచ్చే
 శిరి. మరునాడు శ్రీచీ॥ మ॥ సి॥ సా॥ గారి ప్రభాత
 యు వారి సంపూర్ణసిద్ధాంతమును పరిపూర్ణజయమును
 కాకినాడపట్టు మాబాలగోపాలముగాఁ దెలియఁటఁ

దోడ నె గామనభావతులు పురోహితులులోనగు బ్రా
 హ్మణసంఘంబు పురజనులకు జయవత్రిక జడివి యి
 చ్చుచు పుణ్యకాలమహిమచుఁ జెప్పుచు యవగునూ
 వాయనటువంటి యీమహాపుణ్యకాలమును స్థిరపరచి
 న విద్వాంసులును దైవజ్ఞశిరోమణులునగు శ్రీమచ్ఛ్రీ
 మ॥ సి॥ సా॥ గారీయనెయనుచు వారి ననేక రీతుల స్తుతిం
 చుచు బాజారుమధ్యనుండి సోవుచుండ జట్టణంబంత
 యుఁ జిన్న పూఁ దెనెపట్టున కీగలుముసిరినట్టుఁ జట్టు
 కొని, యత్యద్భుతముగా నీ గోవిందద్వాదశీ మహాత్మ్య
 మును వినఁజొచ్చిరి. యీగుంపులనుఁ జూచి పోలీసు
 వా రనేకులు ప్రత్యక్షమై సంఘములిట్లు చేరుట చట్ట
 మునకు విరుద్ధమని చెప్పుచుండగా దోనలో ననేకసం
 ఘము లేర్పడినవి. కాని మాన్పించుటకు పోలీసువారి
 కసాధ్యమైనది. అదివారము సాయంత్రము నీ గంటల
 వరకు పురజనులంద రమ్మహాత్ముల విడువక వారి వా
 గ్వాగురలం జక్కునడి వెనువెంట పోయిపోయి శైల

వ్రలుగైకొని మరలిరి. కొందరు భక్తులమృహత్ములు 5
 గంటలు మొదలుకొని 2 గంటలవరకు 9 యోగము
 లుఁ గలసినవనిన్ని యిప్పటినుండియు నాపుణ్యకాలము
 విశేషించి కలదనియు నొక్క నక్కాణించుటచేత మ
 నమిప్పుడె సమాద్రస్నానము జేయవలయునని యారా
 త్రియే బోయిరి. నల్లములో మూడువంతులు గుట్ట
 పు బండ్లమీదను రెండు వంతులు కాలినడకతోనును
 ఒకవంతు గోవింద భజనలతోనున్న తుల్యాసంగమ
 మునకున్న సీకుష్టమాపీసు రేవునకున్న బోయిరి. పా
 రోహితులున్న బ్రాహ్మణులున్నఁ దలవని తలంపుగా
 నా ముంగండ పుణ్యత్మడి సూపకముగా మనల రక్షిం
 చినాడని మొక్కులిడుచు సంనత్సరమునకుం జాలిన
 గోభూధన కనక నస్తువాహన . దానంబులం గైకొని
 విధిముక్తముగా సచ్చినవారిం గృతకృత్యులం జేసిరి.
 ఆరేయి గోవింద భజనలతో భట్లవఁదెల్లవారి పొద్దు
 పొటుగ్కునఁ బొడిచే సరికి ననేక వేలమంది వివిధమైన

వేడుకలతో, నూరెగింపు టుత్సవములతో సనేక వా
 హనంబులతో సనేకరీతుల సీకష్టమాపీను రేవునకున్న
 జొల్లంగి రేవునకున్నఁ బోయి మహాసంకల్ప పూర్వక
 ముగా, స్నానంబు లాచరించువారును, నౌకాయాత్రో
 ల జేయువారును, నా యాత్రోలవలనఁ ఫలము లేదని
 కాలినడకఁ బోవువారున్ను, ఊరముగా నముద్రము
 లోనికి మొలబంటివరకుఁ గొందరు పోయిన తోడనే
 కొంతవరకు కాళీయై నదని రాధాకృష్ణ ప్రతిమలను గో
 వింద విగ్రహములనుఁ గల్పక్షమాగ నారాధించు వా
 రున్ను, దుర్భిధ యోగిఁబగు నీ మహాపుణ్య కాలంబునం
 దఁ దీర్థవిధుల జేయకఁ దప్పవని తీర్థశాస్త్రంబులు జే
 యువారును, యూర్వ్యచేతనున్ను, తామ వ్రాత్రయలేద
 ను హేతువచేతనున్ను, స్నానంబునకు రాని వాస్తీకు
 లకున్ను, సభలోనికిరాకఁ జూటుచూటున నీనున గూసి
 కొనుచుఁ దుష్టానిభండసంబునేయు ప్రతి పక్షులగు న
 క్కు సత్తులకు ద్వాదశాష్టక వారాయణంబు సేయు

వారున్ననై, మహానంతోషంబున బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥
 సి॥ సా॥ గారి నత్యాశ్చర్యంబుతో సాక్షాద్గోవిందుని
 యవతారంబని దలంచి జోహారు లిడువారునై యాత్రీ
 కులు ఎచ్చటఁ జూచినఁ దామేయై నేల యానినట్లుం
 డి॥ అప్పుడు బ్రహ్మశ్రీ య॥ బా॥ గారు సర్వజనుల
 యెదుట పటాస్రమహావిద్వాంసులగు మిక్కిలి దు
 ర్గయ్యకాస్తులు గారున్ను, బ్రహ్మశ్రీ యుష్మలూరి
 గంగాధరకాస్తుల గారున్ను, దగ్గర న్నాతులై నిలచి
 యుండగా నిట్టి మహాపుణ్యులచే నాచరింపబడిన నీ పు
 ణ్యకాలమును స్థిరపరచిన బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥ సి॥ సా॥
 గారికి నీ కాకినాడ పురజనుల తరపున సనేకవందనం
 బు లర్పించుచున్నాడ నను నప్పుడు బ్రహ్మశ్రీ చీ॥ మ॥
 సి॥ సా॥ గారు ముకుళిత కరకమలములతో గురువుగా
 రితోఁ దులతూగి కంఠీరవంబు జోలిన కంఠమెత్తి శాం
 ధోక్తులతో “ నయ్యా ! ఈ గోవిందద్వాదశిం గూర్చి
 నభి చేయుచి ముఁచిచెడ్డలఁ బడినీలించి, నానాద మం

గీకరించి, తువకు నాకు జయపత్రిక నొసంగి, యనేక
 జనసమూహముల పాపసంఘము శశింపఁజేసిన మీవం
 టి ఘహమహు లందరున్ను, “ శ్లో॥ ఓం కారావర్త
 రమ్యాయ జరమలజలాసామ గంభీరఘోషా । ఋగ్వే
 దాధర్వకూలా క్రమపదపులినాన్యాయ శాస్త్రోత్తరం
 గా । అంగగ్రావావబద్ధాశత పథకుటిలా బ్రహ్మవి
 ద్యార్థవంతా । విద్యద్వాగ్జ్ఞాహ్నవీయం జపయతుదురి
 తం సర్వదా సర్వదానః॥ అనురీతిగ నాదురితక్షయము
 నకును మహాయశస్సునకుం గారణభూతులైన మీక
 నేకవందనంబు లర్పించుచున్నానని మహావినయమున
 మార్ద్రకైలితో, మాటకుఁ గోటివరాలీయఁ . డగునట్లు
 చెప్పి న్నా నాధ్యయస్తానమాలు దీర్చుకొని యందరిదగ్గ
 రను శైలపులం గైకొని దీవెనలంబడసి సిద్ధాంతినివాసు
 లును శిష్యులునగు బ్రహ్మశ్రీ కలగ వెంకటరామ సి
 ద్ధాంతిగారు మొదలగువారితో బసకు విచ్చేసిరని తె
 లుపంపగిన పుణ్యంబునకు జాల సంతసించుచు, యమ్ము

కోమహరు యపారబుద్ధి సామర్థ్యంబును వేనోళ్ళు
బొగమచు, దీర్ఘాయు రావోగ్యాభివృద్ధి బలంబు లొన
గూర్చి, విత్యప్రేమదంబిడి కరుణారసంబునఁ గాపాడ
జగధీశుండగు నీశ్వరుని కనేకవిధంబుల మ్రోక్కుచుఁ
దరువాత యోగ్యతాపత్రిక నొసంగుచు నీగోవింద
ద్వాదశీ దిగ్విజయమును ముగించుచున్నాడను.

యోగ్యతాపత్రికా.

చ॥ ఏది? సగుణంబు, నిర్గుణమహానను చింత్యమ
రూపమద్భుతం । బేది? పరతత్వమాగమము స్పష్టైల
యస్థితి నిత్యకారణం । బేది? నిర వద్యము జ్వలము
హృద్యమన నిర్మలమాత్మ స్పష్టితం । బది, పరిపూర్ణబ్ర
హ్మము మహాకుప్రేమబోమత భక్తసంఘమున్ । ౧

సీ॥ విజ్ఞలెల్లమచచ్చ పిదపతిఁ చినపూర్ణ సిద్ధాంత
సింహులు చెలఁగియుపును । వ్రాయనివారిలోఁ బ్రధ
ములైతాము నాస్తికలౌదురంచును చిత్తమందొ । భీ
తిల్లి సభకెబోవిచ్చేసి, యీ పుణ్యకాలంబుకద్దని గౌర

వమున । నంగీకరించి విద్యానిధుల్యోగడంగఁ దమ
యా స్థికపుబుద్ధి ధరణిమీన॥

గీ॥ వెల్లడిఁగఁజేలి దైవజ్ఞ విరతులకు శి॥

రోమణియటంచు బిరుదంది మాధిక్య॥

సారముందార కుండడిందీరక్తి రి॥

దనరె వినుతింప నాచంద్రతారకముగ॥ ౨

చ॥ ఘనఁడౌ చీమలపాటి వంశజుఁడు సాక్షాచ్ఛం
కరుండై భువిన్ । దనవిద్యావిభవంబు తేటవఁగఁ,
దైవజ్ఞ సింహంబులె , ల్లనుమెచ్చంగ శ్రుతిస్మృతులె
దకి నిర్లభ్యముగాఁ బేరుబొం । దన సిద్ధాంతలతోడ
ద్వాదశికి నైసిర్భరిఁబర్చించి, వా॥ । సి, నిరాఘాటము
గా జయంబుఁగొని వాసింగాంచి, పేరొలగం । బున
సంస్థావనఁజేలి లోకమునకుం బుణ్యంబుఁ గల్పించి, పా!
వనదైవజ్ఞ మృగేంద్రబట్ట గురులన్ బ్రశ్నారనామం
బుఁ బొం । దెను శ్రీకాకపురంబునో ఘనతగన్ సిద్ధాం
తి లోకంబునన్ ।

నీ! నభకేగి జరిగిన శాస్త్రచర్చలన్ని విమనకఁ జె
వులార విన్నవాడ , వచ్చిననభ్యుతే పగి । ది వాదించి
లో కనుతెప్పవ్రొక్కఁ గాంచినాడ , దక్కిన దైవజ్ఞత
తులెచ్చటేరి ననిచేడు । తేరికో యరసినాడ । నెవ్వ
రి సామర్థ్యమెట్టిదో నిప్పుడుపాత స్వబుద్ధిలో వాసి
నాడ॥

గీ॥ సంగతులు సుప్రసిద్ధమై వత్సగుగుట

నెవ్వరేమనుకొన్న నా కేమికోఱఁతఁ

పెద్దపురిఁ గాళ్లకూర్వారి పిల్లవాడఁ

భుసత హనుమంతరావనఁ దనరువాడ॥

ఇట్లు బుధవిధేయుఁడు

10—3—14. } కాళ్లకూరి హనుమంతరావు.
ప్రస్తుతం కాకినాడ. } విచిత్రభారతము, పెద్దమ్మశతక
ము. etc. గ్రంథకర్త,
పెద్దాపురం.

10731

